

Historien må gerne være grotesk

Forfatter Torben Munksgaard er aktuel med en ny roman om en mand, der bygger en høj mur rundt om sin parcelhusgrund. Personlig frihed og påtvungne fællesskaber er nogle af temaerne i murstensromanen, hvor det normale trækkes ud af form.

Med nogle af sine tidligere udgivelser har Torben Munksgaard været en forfatter, der deler vandene blandt anmelderne, og det har han det godt med. Selv om gode anmeldelser selvfølgelig er toppen, er en dårlig anmeldelse meget brugbar, hvis den er velargementeret og konstruktiv, for så kan han som forfatter bruge kritikken i sit videre arbejde.

INTERVIEW

Villavejen kunne være hvor som helst i den pæne ende af en dansk provinsby. Parcelhuse, middelklasse og naboer, der kommer hinanden ved. Alt er i skønneste orden. Tilsyneladende. For normalitetens og pænhedens mønster bliver brudt, da en af beboerne, Bjørn, begynder at bygge en høj mur rundt om sin parcelhusgrund. Han er blevet forladt af sin kone og vil mure sig inde, så han kan være i fred. Men med murbyggeriet er freden for alvor forbi.

Den 41-årige forfatter Torben Munksgaard er klar med sin femte roman siden debuten for ti år siden, og ligesom i de forrige værker tager

han også i sin nye roman, "Muren", sine figurer med ud på overdrevet. Tidligere har det handlet om at blive yngre i stedet for ældre; at overtage en anden mands identitet eller bytte liv med en anden person. Denne gang lader forfatteren sin romanfigur bygge en flere meter høj barrikade af en mur hele vejen rundt om sin parcelhusgrund.

- Jeg kan godt lide, når litteraturen overbyder og kan godt lide at få det groteske og absurde ind i historien. Muren er selvfølgelig et symbol, en metafor, og hvis det ikke var for Trump, ville man også sige, at sådan noget sker ikke i virkelighedens verden. Men nogle gange overbyder virkeligheden så fiktionen, siger Torben Munksgaard.

Da han begyndte at skrive på den roman, der udkommer på tirsdag, var Trump endnu bare et kulørt

indslag i amerikansk politik og ikke i nærheden af at nå præsidentposten. Så det er ikke den amerikanske præsidents planer om at bygge en høj mur langs hele grænsen til Mexico, der har inspireret den danske forfatter. Alligevel blev han for nylig inviteret ind i et program på DR's P1 for at tale om Trumps mur.

- På en måde er der jo også en sammenhæng, fordi det afspejler en tendens i verden til, at vi bygger mure omkring os selv, siger Torben Munksgaard.

Uanset, hvilken mur, der er tale om, er der nemlig mere på spil, end at den hegner nogle inde og andre ude. I "Muren" er et af de største temaer den personlige frihed. Den kommer i hvert fald under pres på villavejen med dens påtvungne fællesskab mellem beboerne.

- Naboerne vil ikke se på muren,

men der stikker jo nok noget mere under end bare, at de ikke kan lide at se på den. Det er svært med personer, der melder sig ud af fællesskabet, for hvorfor gør de det? Når Bjørn i bogen bygger en mur, er det så fordi, han føler sig hævet over naboerne? De ser det som en kritik af dem, forklarer forfatteren.

Rødder i Haderslev

Torben Munksgaard bor på Nørrebro i København, men vi mødes i Haderslev. Her har han sine rødder, her er han født og opvokset og har gået i gymnasiet. Han viser huset i Slotsgade, hvor hans oldeforældre boede og havde møbelforretning. De levede længe, så han har ofte besøgt dem i huset. Og temaet med påtvungne fællesskaber var også nærværende for oldemoderen, som var sønderjyde.

- Hun var født i 1905 og levede altså de første 15 år af sit liv som tysk i et fællesskab, de blev indlemmet i uden at ville det. Hun fortalte, hvordan de sang på dansk som protest og lavede smædesange mod lærerne i skolen, fortæller Torben Munksgaard om oldemoderen, der nåede at blive 104 år - og at forson sig med tyskerne.

Begge hans forældre bor stadig i Haderslev. Efter at forældrene blev skilt, da Torben Munksgaard var fem-seks år, boede han med sin mor i Braineparken i Haderslev, og når han i dag vender tilbage til byen, holder han meget af at gå ad barndommens og ungdommens velkendte veje og stier.

- Så bliver jeg sentimental, fordi det var her, jeg gik rundt for 20 år siden og drømte om, at det kunne blive til virkelighed at blive forfatter.

Tekst: Mona Østerlund
magasinet@jv.dk
Foto: Ludvig Dittmann
ldi@jv.dk

Torben Munksgaard kan godt lide at være i bevægelse og fortæller, at familien også gik meget rundt, når der var inviteret til sønderjysk kaffebord inde i Slotsgade nummer 21 hos oldeforældrene, så det ligger i generne.

BLÅ BOG

TORBEN MUNKSGAARD

- 41 år, født og opvokset i Haderslev, BA i filosofi og cand.it. Har arbejdet med kommunikation, web, som manuskriptforfatter og med tv-projekter, blandt andet sammen med faderen, Frode Munksgaard.

- Debuterede i 2007 med romanen "Retrograd", som er oversat til svensk, norsk og finsk. I 2009 kom romanen "Den perfekte mand, en selvbiografi", i 2012 "Sort hund" L og i 2014 "I virkeligheden".

- Modtog i 2013 Statens Kunstfonds treårige arbejdslegat.

- Bor på Nørrebro i København, har en kæreste samt en datter på ti år fra et tidligere forhold.

- Romanen "Muren" af Torben Munksgaard udkommer på tirsdag den 7. marts på forlaget Lindhardt og Ringhof.

“Jeg prøvede på et tidspunkt at komme væk fra at være ham, der skriver humoristisk, men nu har jeg forliget mig med, at sådan er jeg. Jeg er en satirisk forfatter. Jeg har altid godt kunnet lide at få folk til at grine, så hvorfor skulle jeg ikke også gøre det i mine bøger.

TORBEN MUNKSGAARD

Så det fylder mig med både vemod og glæde at gå her.

Måske er forfatterdrømmen vokset ud af enebarnets timer alene med sig selv og en livlig fantasi. Næret af Lego, børne-tv og siden et Krak-kort over København. Han kendte ikke hovedstaden, hvor han kun havde været et par gange, men han sad gerne og kiggede på

alle gadenavnene og forestillede sig, hvad der udspillede sig der. På specielle manusark fra DR, som han fik af sin far, tv-manden Frode Munksgaard, begyndte Torben Munksgaard at skrive de historier, der voksede ud af fantasien og Krak-kortet.

I gymnasiet ville han som alle andre også gerne spille i et band.

- Alle ville spille guitar, men det kunne jeg ikke finde ud af. Så foreslog de bas. Det gik heller ikke. Hvad med trommer, Torben, sagde de så. Da jeg heller ikke duede til det, foreslog de andre, at jeg kunne begynde at skrive sangtekster, og det gjorde jeg så, griner Torben Munksgaard om de musikerdrømme, der brast – men måske blev en af tændsatserne til skrivemotoren.

Samtidig med, at han begyndte at skrive sangtekster på engelsk, blev det også til digte på dansk. Forfatter var dog ikke en af de uddannelsesmuligheder, man kunne bladre sig frem til i "Hvad kan jeg blive?", og Torben Munksgaard begyndte i stedet at læse matematik og fysik på universitetet i Aarhus. Selv om han også godt kan lide at arbejde med noget, der skal gå op, endte han med

at droppe ud, fordi han savnede det kreative og fantasien på studiet.

I stedet læste han en bachelor i filosofi og en kandidat i informationsteknologi. Bagefter arbejdede han med tv, film og med digitale medier i Skandinavisk Film Kompagni og har også været ansat som projektleder i Kræftens Bekæmpelse. Sideløbende med jobbene skrev han.

- Jeg skrev bøger, sendte dem ind til forlag og fik afslag. Selv om jeg i situationen blev træt af afslagene, blev jeg ved med at skrive, for det var i virkeligheden selve det at skrive, der var min drivkraft. Uanset, om det kunne blive udgivet.

Virkelig villavej

For ti år siden fik Torben Munksgaard endelig sin debut med romanen "Retrograd", der er oversat

til norsk, svensk og finsk. I 2013 fik Munksgaard Statens Kunstfonds treårige arbejdslegat, og det har betydet, at han har kunnet arbejde som fuldtidsforfatter siden. Lidt freelanceopgaver har han dog, og det er godt for ham at bevæge sig en smule ud i virkeligheden.

- Det er ofte frustrerende, hvis jeg er for længe væk fra en bog, men det er også godt at komme ud og møde mennesker. Hvis jeg kun sidder inde og skriver og kun taler med min kæreste, kan jeg komme til at mangle stof. Men en ordveksling ved kassen i supermarkedet eller en samtale i bussen kan give mig inspiration og have i romanen.

Den nye roman "Muren" om en mand, der bygger en mur rundt om sin parcelhusgrund er blevet til en rigtig murstensroman. Den er tyk som en mursten – og som en gimmick kan bagflappen foldes op omkring bogen, så den også ligner en mursten.

Historien må godt være grotesk

← FORTSAT FRA
FORRIGE SIDE

Selv om Torben Munksgaard lader fantasien løbe, bruger han også virkeligheden som afsæt. I "Muren" har han fundet sig en helt konkret villavej i Roskilde og har besøgt den flere gange og fotograferet.

- Jeg har valgt en mellemstor, dansk provinsby. Roskilde er egentlig meget lig Haderslev med domkirke og byliv, men hvis jeg lod handlingen foregå her i Haderslev og skulle finde en villavej, ville jeg altid tænke på den, hvor min far bor. Det var bedre med en vej i Roskilde, for der har jeg ingen relationer til, så jeg kunne lade fantasien arbejde. Det er som at lege. Jeg tager vejen og husene og bygger så min fantasi ovenpå, siger Torben Munksgaard.

Han har fået masser af ideer til romanen ved at gå rundt i området i Roskilde. Han har fundet ejendoms-mægleren, hvor en af personerne arbejder, og grillbaren, hvor han står og spiser kebab med creme fraiche dryppende ned på den mørke frakke.

- Jeg ser det som kulisser, som jeg så tilfører et teaterstykke, siger forfatteren om processen, som denne gang har været længere end ellers – på trods af, at han nu for første gang har kunnet skrive på næsten fuld tid.

Det hænger sammen med, at han oprindeligt havde en anden hovedperson, men manglede en konflikt. Eller som Munksgaard udtrykker det:

- Først skrev jeg en masse lort, som blev kasseret af min redaktør.

Da ideen om en mand, der bygger en mur, opstod, begyndte han at arbejde det ind i den kasserede tekst.

- Det var et stort og besværligt arbejde, men i dag er jeg glad for det, fordi jeg har fået et større univers og meget større persongalleri, end jeg

ellers ville have haft. Og jeg synes, det er blevet en meget bedre bog end alle de andre, jeg har skrevet.

Når han lader handlingen udspille sig i et nydeligt parcelhuskvarter, hænger det sammen med, at det er en minimodel af samfundet. Et mikrounivers.

- Alle følelser er på spil, og det er også et lille politisk system med grundejerforening. Et parcelhuskvarter siger noget om hele samfundet. Der er et fællesskab, men i bogen er det ikke stærkt nok til at rumme forskelligheder og problemer. Det er ikke bæredygtigt, når der er krise, og så opstår problemerne, siger Munksgaard, som

Med nogle af sine tidligere udgivelser har Torben Munksgaard været en forfatter, der deler vandene blandt anmelderne, og det har han det godt med. Selv om gode anmeldelser selvfølgelig er toppen, er en dårlig anmeldelse meget brugbar, hvis den er velargumenteret og konstruktiv, for så kan han som forfatter bruge kritikken i sit videre arbejde.

har konsulteret sin far for at få viden om, hvordan en grundejerforening fungerer – og har rådført sig med en murer i Haderslev om, hvor lang tid, det vil tage at bygge en mur rundt om en parcelhusgrund.

Humor som varemærke

Det er alvorlige emner, Torben Munksgaard undersøger i sine romaner, men han gør det – blandt andet – ved at bruge humor og satire. Som når han i "Muren" giver en rolle til sådan en Kähler-vase. Den jubilæums-udgave, som der for et par år siden var stor ståhej om, da kunder lavede stormløb mod butikker for at få fat i de eftertragtede guldstriber på hvidglaseret keramik.

- Jeg kan godt lide at bruge rekvisitter fra det moderne liv, og i min historie er jubilæumsvasen blevet til sådan en pokal for, at det er lykkedes os at blive moderne mennesker. Jeg har brugt vasen som symbol og ser det som et billede på det lidt overfladiske liv. Det er en måde at pynte sig ud af tilværelsens problemer på.

Satiren og humoren er blevet Munksgaards varemærke, og han er da også blevet sammenlignet med både Villy Sørensen og Leif Panduro i den sammenhæng.

- Jeg prøvede på et tidspunkt at komme væk fra at være ham, der skriver humoristisk, men nu har jeg forliget mig med, at sådan er jeg. Jeg er en satirisk forfatter. Jeg har altid godt kunnet lide at få folk til at grine, så hvorfor skulle jeg ikke også gøre det i mine bøger. Humor er en måde at håndtere problemer på, og det kan formilde pinlighed og afbøde de pinagtige optrin. Forhåbentlig kan læseren grine lidt ad sig selv.

Torben Munksgaard kan finde humoren og det absurde i mange hverdagssituationer som for eksempel møder og konferencer. Selv har han siddet flere gange og set

ud som en meget engageret deltager, der tog notater hele tiden. Engageret var han også, men det var i at notere alt det ned, han regnede med at kunne bruge i sin fiktion.

- Der er så mange absurde situationer i sådan nogle seminarer. Og i vores liv i det hele taget. Altså prøv lige at tænke på, hvor mærkeligt det er, at vi tager et grantræ ind i stuen til jul. Hvis vi får besøg fra det ydre rum engang, må man bare håbe, det ikke bliver i juletiden, siger forfatteren, hvis redaktør en dag sagde om ham, at han får det groteske til at virke normalt og det normale til at virke grotesk.

Antiautoritær sønderjyde

For tiden er der megen debat om skønlitterære forfatters brug af familiehistorien og egne oplevelser. Selv påpeger forfatterne altid, at det er fiktion, de skriver, uanset hvor stor lighed, der er med deres egen historie. Det gælder også Torben Munksgaard, som i "Den perfekte mand, en selvbiografi" fra 2009 skriver om en ung forfatter med samme navn som ham og fra Haderslev. Men det var en roman, og Torben Munksgaard undrer sig over, at nogle overhovedet læste ham ind i bogen.

Til gengæld bruger han altid sig selv i romanerne og kan også finde sin egen udvikling i bøgerne.

- Man vælger jo hele tiden, hvordan man ser sig selv og kan fortælle sig selv på mange måder. Det ændrer sig over tid. Min første bog, "Retrograd", var meget ekstrovert og udadvendt, mens hovedpersonen i "Muren" er indadvendt og lukker sig om sig selv. Det passer med min egen udvikling. Tidligere kunne jeg godt fylde ret meget til fester for eksempel, mens jeg nu er mere observerende og stille. Før i tiden havde jeg brug

for at skabe oprør, nu er jeg mere forsonende.

Forfatteren er der også nærmest en terapeutisk effekt i at skrive, fordi han sætter sig i andres sted og prøver at se tingene fra flere sider. Som når han skriver om at være generet af støj fra naboelighederne. Det er han selv, men ved at skrive om det kan han også pludselig se sagen fra de andres side.

- Kunsten – og for mit vedkommende litteraturen – er det eneste frirum, hvor man kan vise, hvordan mennesket egentligt er. Man kan sætte urimelige følelser i spil – dem, man skammer sig lidt over at have.

Torben Munksgaard er allerede godt i gang med sin næste roman, der handler om en 75-årig mand, som er træt af, at de unge overtager verden og derfor ender med at flygte til Island.

- Jeg synes, det er på tide, de unge bliver kritiseret, siger Torben Munksgaard med et grin og beskriver det Nørrebro, der er hans eget kvarter:

- Der er det virkelig de unge, der bestemmer, og de definerer, hvordan der skal være, så man kan nemt blive udelukket fra fællesskabet.

Selv om han endnu ikke selv er en ældre herre, kan Torben Munksgaard sagtens forstå sin romanfigurs oprør, og selv føler han sig også lidt som en, der er atypisk i miljøet. Her kommer den sønderjyske baggrund ham til gode.

- I København er der en anden selvbevidsthed end andre steder. De er antiautoritære, og det er sønderjyder også. Vi vil ikke underkaste os nogen, og den tilgang er god at have i hovedstaden, mener han.

Lidt ligesom hans romanfigur Bjørn, der ikke vil underkaste sig vil-lavejens normer om, hvordan han skal bære sig på egen grund.